

205235 ~~122502~~

BIBLIOTECA POPORALA
A „ASOCIATIUNII”

No. 163.

1929.

ZIUA UNIRII

(1 Decembrie 1918)

Piesă teatrală populară, în 3 acte

de

ELENA și C. SPOREA

SIBIU — „Asociațiunea” („Astra”), Str. Șaguna 6.

Prețul 5 Lei.

„ASOCIAȚIUNEA pentru literatura română și cultura poporului român“.

Intemeiată în 1861.

PREȘEDINTE DE ONOARE:

M. S. Regele FERDINAND I.

Prezident activ:

Vasilie Goldiș.

Vice-prezident I.:

Dr. Oct. Russu.

Vice-prezident II.:

Dr. Gh. Preda.

Comitetul central al „Asociațiunii“ numără 50 de fruntași din toate păturile societății românești.

**E de datoria fiecărui bun
Român să sprijinească „Aso-
ciațiunea“ abonând publicațiile
ei și înscriindu-se de membru.**

Taxele de membru sunt următoarele:

Membru fondator al Casei Naționale, odată pentru totdeauna.	Lei 5000—
Membru fondator al „Asociațiunii“, odată pentru totdeauna.	„ 1000—
Membru pe viață al „Asociațiunii“, odată pentru totdeauna.	„ 500—
Membru activ al „Asociațiunii“, anual	„ 50—
Membru ajut. al „Asociațiunii“, anual	„ 10—

Biblioteca populară a Asociațiunii „Astra“.

Anul al 19-lea.

Nr. 163.

1929.

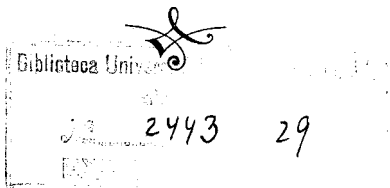
„Ziua Unirii“

(1 Decembrie 1918)

Piesă populară în 3 acte

BCU Cluj / Central de Universităţi Library Cluj

ELENA și CONST. SPOREA

Editura Asociațiunii „Astra“, Sibiu, Strada Șagună 6.
Tiparul Institutului de arte grafice „Dacia Traiană“, s. a., Sibiu.

Cuvânt înainte!

Numai împrejurările în cari am trăit, atât în timpul războiului, cât și în cei zece ani dela războiu înceace, ne-au îndemnat să scriem această plesă teatrală.

Casa noastră din Iași a adăpostit pe mulți refugiați din teritoriile ocupate de dușmani și, mai ales, pe frați de ai noștri din Ardeal.

Acolo se adunau ei în vreme de restriște să-și spună păsurile și să se sfătuiască ce cale avem de urmat.

Ca unii cari am lucrat la biroul de asistență socială al refugiaților, am cunoscut foarte de aproape mizeriile și suferințele acelor, cari apucaseră calea pribegiei și cari ajunseseră să trăiască numai din mila Majestății Sale Regina, prezidenta de onoare a biroului refugiaților, și a altor Doamne din societatea înaltă, ca prințesa Olga Sturza, Marla Gh. Balș ș. a.

Am văzut pe Majestatea Sa chiar în ziua de 4 Martie 1918. După cel mai greu și mai dureros Consiliu de coroană în care se hotărîse „tringhiul morții“.

Ea, cu inima frântă de durere și cu sufletul cuprins de amărăciune, venise în curtea bisericii Bărboi din Iași, să împartă cu zâmbetul pe buze fericire sutelor de femei și copii refugiați, cari așteptau nerăbdători hăinuțele și bunătățile așezate cu grije prin coșuri.

Niciodată nu s'a văzut o sfortare mai mare a omului zdrobit de durere să arăte altceva decât ceea ce simte.

Dar Atotputernicul a ajutat și de data asta neamul românesc, căci soarta armelor s'a schimbat.

Atunci casa noastră a fost din nou adăpostul ardelenilor, reînforși din Basarabia.

Acolo s'au strâns mulți dintre ei, sfătuindu-se cum să organizeze faimoasa adunare dela Alba-Iulia.

Tot acolo s'au sfătuit câțiva oameni de școală asupra organizării învățământului din Ardeal, în vara anului 1919, cu ocazia congresului tuturor membrilor corpului didactic

din România întregită, prezidat de regretatul Andrei Bârseanu. La îndemnul acelora am părăsit și noi lașii și am venit să contribuim cu modestele noastre puteri la organizarea învățământului din Ardeal.

Astfel am fost ajutați de noroc să auzim și să vedem multe.

Dar ce-au văzut cei patru ochi ai noștri n'a fost de ajuns ca să dea o icoană vie de ceea ce s'a petrecut în România Mare. Pătrunși de acest adevăr, am consultat și câteva lucrări de samă, și anume:

1. *C. Hirișescu*: Istoria războiului pentru întregirea României.

2. *I. Clopoșel*: Revoluția din 1918 și Unirea Ardealului cu România.

3. Nenumărate broșuri, comunicate oficiale și neoficiale, reviste și gazete, scrise în timpul războiului și după încheierea păcii.

Din lucrarea cea dintâi am luat părțile, cari caracterizau așa de bine pe suveranii noștri. Din lucrarea a doua am luat o parte a predicii rostite de părintele I. Lupaș, în biserica din Săliște.

Prin această piesă am voit să rechemăm în mintea cetitorilor sau spectatorilor câteva momente mai însemnate din timpul unirii Ardealului cu patria mamă, cu gândul că ea va putea ținea locul vorbirilor ocazionale, rostite la sărbările de 1 Decembrie.

Deoarece piesa este menită să se joace pe la școlile primare, unde nu avem scene bogate, o parte din acțiuni au fost înlocuite prin istorisiri bine-simțite.

Acesta ne-a fost gândul, când am dat lucrarea de față să se tipărească.

BCU Cluj / Central University Library (AU) **AUTORII.**

PERSOANELE:

Radu — Învățătorul satului.

Mărgărita — Învățătoarea (soția învățătorului).

Florin și }
Ileanuța } copiii lor.

• *Moș Toader* — Un moș bătrân de tot, dar în putere.

Moș Dinu — Mai puțin bătrân decât *Moș Toader*.

Smărăndița
Mărioara
Irina
Aneuța
Viorica
și alte fete din sat.) Fete din sat, adunate la șezătoare.

Neculai Tălmăciu și }
Ion al Floarei } Voluntari ardeleni.

Vasile Pietrarul
Niță Cojocarul
Gheorghe Cântărețul
Ilie Vlădoiu. } Țărani din sat, mai în vârstă.

Țărani, țărance și copiii.

ACTUL I.

Scena reprezintă locuința unei învățătoare din Ardeal. Mobila simplă. Pe pereți atârnă icoane și tablouri. La icoana Maicii Domnului este o candelă gata a fi aprinsă. Paturile și icoanele sunt împodobite cu lucrături naționale.

Copiii învățătoarei Florin (de vreo 8 ani) și Ilenuța (de vreo 12 ani) își fac temele la o masă, ceva mai la o parte.

Fetele din sat șed grupate la șezătoare, în mijloc cu învățătoarea și lucrează de zor obiecte de îmbrăcăminte pentru orfanii de războiu.

La ridicarea cortinei Florin (dacă e cântăreț) sau vre-una din fete cântă *sfârșitul* unui cântec de jale.

BCU Cluj / Central Library Cluj

SCENA I.

Învățătoarea. Bine, Florine, mamă, bine!
Dar tu, Ilenuțo, ți-ai învățat poezia?

Ilenuța (Se scoală dela masă cu cartea în mână și se duce la mamă-sa, să-i asculte poezia) Da, mamă dragă, o știu. Poți să mă ascuți.
(Începe și spune poezia.)

In noaptea mobilizării

de Ion Băilă

In noaptea când s'a pus la cale
Acest războiu îngrozitor,
Era în multe inimi jale
Și multe fețe erau pale
De groaza gândului că mor.

Bărbați care-și lăsau acasă
 Soțiile cu prunci minori
 Simțiau destinul ce-i apasă
 Din curte ei dedeau să iasă
 Și se 'ntorceau de-atâtea ori.

„Mai e încă destulă vreme,
 „Mai stai puțin aici cu noi!“
 Așa se auzia cum geme,
 În gând, spunând cu foc blesteme,
 Soția cea cu pruncii goi.

.....
 În noaptea când s'a pus la cale
 (Se repetă strofa I.)

Invățătoarea. Bine, llenuță. Acum apucă-te și-ți scrie teme. (*Adresându-se fetelor.*) Dar voi, fetelor! Hai, grăbiți! să gățăm mai repede cu lucrurile astea... că, iacă, vine iarna și trebuie să le împărțim sărmanilor orfani... știți bine că n'are cine se 'ngriji de ei, sărmanii!!...

Fetele din dreapta. Noi acuș suntem gata... doamnă învățătoare.

Grupul din stânga. Și noi... mai avem doar puțin și gățăm.

Invățătoarea. De-ar ajunge pentru fiecare câte ceva!... că, Doamne!... mulți orfani mai sunt în satul nostru... și n'aș vrea să ne scape unul... fără să capete ceva...

Smărăndița (cu durere.) De-am rămânea numai cu atâția... dar cine știe ce va mai fi!...

Mărioara. Zău!... că bine zici tu, Smărăndițo!... nu se știe ce ne-o mai aduce ziua de mâine.

Invățătoarea. Nădejdea e numai la Dumnezeu.. fetelor!... că El e Atotputernicul și ceeace ne dă El trebuie să îndurăm cu răbdare!... Aduceți-vă aminte de prin cărți... câte n'au suferit străbunii noștri... în decursul veacurilor!...

Irina. Drept are doamna învățătoare... prin câte n'au trecut ei... ca să ne păstreze graiul și credința.

Invățătoarea. Și, totuș, le-au păstrat... cu toate suferințele îndurate... pentrucă le-a ajutat Cel de Sus... și cu ajutorul lui Dumnezeu... câte nu poate face omul!... *(cu mirare.)* Dar ce-o fi de nu mai vine Moș Toader!... l s'o fi întâmplat ceva?!!...

SCENA II.

(Intră Moș Toader.)

Moș Toader (cu voce bună.) Bună seara, la Dumneavoastră!... Bun lucru!... nepoatelor!

Grupul fetelor din dreapta. Bună să-ți fie inima!...

Grupul din stânga. Bine-ai venit... Moș Toadere!...

Invățătoarea. Chiar acuma vorbiam de D-ta... Bine că ți-ai mai adus aminte de noi.

Moș Toader. Apoi am venit să le 'ntovărășesc pe fetele astea către casă... că a ajuns vremea să hie urgie... când întârzie copchilele pe uliță.

Invățătoarea (dând din cap, în semn de aprobare.) Ai dreptate, moșule dragă... ai dreptate; grele zile am mai ajuns!... (Apoi către fete.) Mulțămiiți-i fetelor... că, uite, cât e de bun moșul cu voi.

Toate 'n cor. Mulțămim!... moș Toadere... mulțămim!..

Smărăndița (cu multă îngrijorare.) O mai ține mult războiul ăsta?... că te-apucă jalea de câți schilozi și câți orfani întâlnește pe drum.

Irina. Drept spui tu... surată Smărăndițo!... câți feciori de-ai noștri au plecat voinici ca stejarii și mândri ca florile... și câți din ei s'au nevoșit în bătae... și s'au sluțit acolo, de nici nu-i mai cunoști.

Moș Toader. Cum le-a fost norocul, fetelor! Dacă are omul zile... scapă chiar din gura tunului.

Ancuța. Bine zici, moș Toaderel... că doar nu s'au sluțit toți... s'au mai întors și teferi destui... Vasile Pietrarul... Niță Cojocarul... Miron al Dafinii... și Gheorghe Cântărețul... cum de au scăpat cu viața și întregi la trup și la minte din ploaia gloanțelor?!..

Moș Toader. Puterea lui Dumnezeu... nepoată dragă!...

Florin și Ilenuța, cari până acuma trăseseră numai cu urechea la cele vorbite, se amestecă și ei în vorbă.

Florin. Dumnezeu are să-l apere și pe tata... nu-i așa, mamă?!!...

Invățătoarea. (Sculându-se de pe scaun și mergând către ei.) Da, dragul mamei!

Ilenuța. Și are să-l aducă sănătos acasă!

Invățătoarea. Da, scumpo!... Dar voi v'ați sfârșit lecțiile?!!...

Henușa. Mai avem numai o leacă... mamă dragă.

Florin. Când s'o sfârși războiul... vin toți oamenii acasă... și atunci vine și tata... așa este, mamă?!...

Invățătoarea. (Mângăindu-i pe amândoi.) Negreșit că da... dragii mamei!... dragii mamei!... (Se 'ntoarce iară la loc)

Viorica. (Apucând de mânecă pe Irina, care uitase lucrul și stetea pe gânduri.) Auzi, Irino... că vin feciorii din bătae! Ce stai așa 'n gândurată?!

Irina. (Tresărind și cu oarecare îndoielă.) Cine știe când or mai veni și cum or mai veni de pe acolo!...

Ancușa (cu îngrijare.) Făr' de mâini... or făr' de picioare... de ți-o fi mai mare jalea să te uiți la ei!..

Viorica. Ori poate... orbi și sluți, ca Doamne-fereste!

Moș Toader. N'aveți grijă, fetelor... că cei cari nu s'au sluit până acuma... vor veni volnici ca stejarii și frumoși ca brazilii... Eu am înțeles că s'ar fi potolit bătaia... și să știți dela mine că nu mai ține mult războiul!...

Toate (foarte mirate.) De unde știi, moșule ?

Invățătoarea (cu nerăbdare.) E adevărat, moș Toadere? Spune-ne și nouă de unde ai aflat vestea asta bună?...

Moș Toader. Am eu semnele mele... cari nu mă prea păcălește niciodată.

Invățătoarea. Ce fel de semne, moșule?!

Moș Toader. Ia... am visat un vis minunat... și așa mă bate gândul... că înțelesul lui e că are să se sfârșească războiul și vom avea o mare bucurie cu toții.

Toate. Ce bine ar fi!!

Smărăndița (foarte nerăbdătoare.) Spune, moș Toadere, spune-ne și nouă ce-ai visat?

Viorica (cu ton rugător.) Zău, moșule... spune-ne și nouă visul!...

Invățătoarea. S'auzim pe moș Toader!

Toate. S'auzim!... s'auzim!...

Moș Toader. Se părea, că armata română, în frunte cu bravul ei comandant, Ferdinand I-ul, stetea față 'n față cu oștirea dușmanului, care era câtă frunză și iarbă. Apoi s'a început lupta. Iar pe deasupra plutea arhanghelul Mihail, îmbrăcat în haine stră-

lucitoare, de-și luau ochii. Cu sabia lui de foc făcea prăpăd în rândurile dușmanilor. Dușmanii au fost cuprinși de groază și au luat-o la fugă, împrăștiindu-se ca făina orbilor. Pe câmpul de luptă a răsărit un copac frumos, care creștea văzând cu ochii și cuprindea sub crengile lui toate ținuturile locuite de Români.

Și când bătea vântul prin crengile lui, par'că aducea suspinele fraților noștri de pretutindeni.

Atunci părea că am început a vorbi cu vântul, așa, în vis, înțocmai cum zice cântecul :

„Vântule de prin copaci,
Mai stâmpără-te și tacii!
Dela frați de ce-mi înșiri
Numai negre tânguiri?”

Iar vântul a prins a-mi răspunde și el, tot cu vorbele cântecului :

„Cântă mierla 'n vârful de fag
Ce-mi tot spune versu-i drag?
Spune 'n cântec legănat:
„Taci Române, fii bărbat!”
„Molna, Prutul, vor seca,

Munții se vor dărâma,
 Frații după cari plângi,
 Iar la piept o să ți-i strângi!“...

Invățătoarea (ștergându-și lacrămile de mișcată ce e.) Minunat vis, moș Toadere... și să știi că bine l-ai tălmăcit.

Fetele din dreapta. Ce bine c'o să 'ncezeze războiul!

Smărândița (foarte bucuroasă.) Și-o să vină iar feciorii acasă!

Aneuța. Și-o să scăpăm de urgie!

Irina (sare delă loc, inspăimântată.) Ascultați!

Toți (speriați.) Ce este?!...

Irina. A scârțăit porțița!... Ai auzit-o, Doamnă învățătoare!?...

Smărândița. Ți s'o fi părut, Irino!...

Invățătoarea (încordându-și atenția.) Ba nu, fetelor... are dreptate Irina... Ascultați, că s'aud și niște pași prin ocol... (se ridică în picioare și merge către fereastră — cu hotărâre.) Să știți că vine cineva.

Moș Toader (cu mirare.) Cine să vină acuma, în puterea nopții?!

*Un glas de afară. Uite!... că e lumină...
Poate că nu s'au culcat.*

(Glasul s'aude din casă și toată lumea se înfricoșează.)

*Învățătoarea (îngrijorată.) Auziți că vorbesc
laolaltă!... Se vede că sunt mai mulți!*

(Toți ceilalți se înfricoșează.)

*Glasul de afară. V'ați culcat?... Doamnă
învățătoare!*

*Învățătoarea (speriată.) Mă strigă pe nume!
Cine o fi oare?*

*Florin. (Apropiindu-se de mamă-sa, foarte înfri-
coșat.) Mamă!... Mie mi-e frică! (Se ține de rochie).*

Ilenuța. (Se repede și ea la mamă-sa.) Și mie.

*Învățătoarea. (Cu glas tremurător, dar cu glas
tare.) Cine-i acolo?*

*Glasul. Nu vă temeți... Doamnă învăță-
toare... suntem oameni buni... deschideți
numai!*

*Învățătoarea. (Ceva mai curajoasă.) Dar
cine sunteți dumneavoastră?!*

Glasul. Neculai Tălmăciu și Ion al Floarei.

*Moș Toader (foarte mirat.) Niculai Tăl-
maciu!... ăsta era prin Rusia!...*

*Irina (uimită.) Și Ion al Floarei... tot din
Rusia scria acasă.*

Invățătoarea. (*Apropiindu-se de fereastră.*) Și ce doriți dumneavoastră?...

Glasul. Te rugăm să ne deschizi, că ți-aducem vești dela domnul învățător.

Moș Toader (*foarte nedumerit.*) Ce spun?

Invățătoarea. Zic că-mi aduc vești dela Radu! Trebuie să le deschid!... (*Merge către ușă și-o deschide.*)

SCENA III.

Neculai Tălmăciu și Ion al Floarei.

(*Întră înăuntru friguroși și se bucură că au dat de căldură. Sunt îmbrăcați în haine militare, cu galoane de caporal și sergent.*)

Niculai Tălmăciu. Bună seara!... la dumneavoastră!... (*cu mirare*) Ce de lume aici!.. (*Dă mâna cu toții.*)

Ion al Floarei. Bine v'am găsit, sănătoși!... Da ce v'ați adunat atâta amar de om! (*Dă și el mâna cu toți din casă.*)

Fetele (*cu multă bunăvoie.*) Bună să vă fie inima.

Invățătoarea. Bine-ați venit, sănătoși... noi suntem în șezătoare... dar dumneavoastră, dincotro veniți?... Radu unde e?... Când l-ați întâlnit?... ce știți despre dânsul?

Moș Toader (*foarte mirat.*) De unde picărăști, măi băieți ?

Neculae Tălmaciu. Venim de departe, moșule dragă... suntem de 10 zile pe drum.

Invățătoarea (*dându-le câte un scaun.*) Ați fi osteniți !... Poftiți ședeți. . și spuneți mai de grabă vești despre Radu... El nu vine ?

Ioan al Floarei. Ba vine, dar... cum să nu vină. Vine și dânsul.

Florin și Ileanușa (*plini de bucurie.*) Vine tata!... vine tata !... (*Neculai și Ion s'așează pe scaune.*)

Neculai Tălmaciu. Ce bine e când poți sta în casă, la căldură ! Ce zici, loane ? !

Ion al Floarei. Ai dreptate, Neculae...

Florin (*apropiindu-se de ei.*) S'a sfârșit războiul, nene loane ?

Ion. Sfârșit, da...

Ileanușa (*nerăbdătoare.*) Și când vine tata ?

Neculai Tălmaciu. Mâine... fătuță dragă... mâine o să-l vedeți.

Invățătoarea (*foarte nerăbdătoare.*) Cum? . . mâine vine și Radu ? !.., Dar spuneți-mi odată, oameni buni... unde este acuma ?... și ce știți despre el ?

Moș Toader (cu bucurie.) Vine domnul învățător! ?...

Smărăndița (întrebările urmează așa de repede una după alta, că cei întrebați n'au vreme să răspundă.) Da frate-meu nu vine?

Viorica. Da Gheorghe-al nostru?

Irina. Pe Vasile nu l-ați văzut? El nu vine?

Ion al Floarei (zăpăcit de atâtea întrebări). Ba da... fiți pe pace... că vin toți.

Învățătoarea (pierzându-și răbdarea) Hai! spuneți odată!... Unde e Radu?... De ce n'a venit cu voi acuma?...

Neculai Tălmăciu. A rămas la Sibiu.

Învățătoarea (nedumerită.) Și pentru ce-a rămas acolo?!... De ce n'a venit acasă?

Neculai Tălmăciu. Apoi... vezi că... acolo e grosul armatei române acuma... și ofițerii noștri sunt toți ținuți sub armă!... Dar... ne-a spus, domnul învățător, că trece mâine la Arad... și atunci... s'abate și pe-acasă pentru câteva ceasuri. Ne-a ordonat... să venim chiar acuma, noaptea, ca să vă spunem lucrul acesta.

Invățătoarea. Dă mulțumesc!... vă mulțumesc!... Dumnezeu să vă fie c'ați fost așa de buni!

Niculai Tălmăciu. Ne pare bine că l-am găsit și pe moș Toader aci.. că trebuia să mergem și la dânsul.

Moș Toader (cu nerăbdare.) Aveți și pentru mine vreo știre?!

Ion al Floarei. Da, moșule... avem un ordin... ne-a spus domnul învățător că pentru mâine la 11 ore.. să v'adunați laolaltă . toți din sat... ca să formați garda națională... și să fiți pregătiți pentru revoluție;

Fetele (foarte speriate, își fac cruce.) Revoluție!... Doamne Dumnezeule!

Invățătoarea (nedumerită.) Dar ce vorbești, loane?!... Ce gardă națională?... Și pe unde e revoluția?

Nerculai Tălmăciu. Nu vă speriați, doamnă dragă (il intrerupe moș Toader.)

Moș Toader. Ce revoluție, mă Neculae, și cum e cu gărzile alea naționale?... Fă-mă și pe mine să pricep.

Nerculai Tălmăciu. Apoi, uite... moș Toadere... dușmanii noștri, văzând, că și-au luat

nădejdea de biruință, și-au pierdut mintea, nu mai ascultă de căpeteniile lor și-au început a se da la tot felul de jafuri și neorânduiești...

Moș Toader. Bătaia lui D-zeu, nepoate!

Neculai Tălmăciu (continuă.) Și atunci... Români noștri... ca să nu se întâmple jafuri și neorânduiești, s'au gândit să facă prin sate și orașe gărzi naționale, ca să țină ordinea...

Moș Toader. Și pe unde e revoluția?

Neculai Tălmăciu. Cum? n'ați auzit nimic? Prin nordul Ardealului, și se întinde ca para focului.

Ion al Floarei. Da încă ce revoluție!... Că e prăpădul lui Dumnezeu... nu alta.

Fetele (speriate și cu îngrijorare.) Și-o s'ajungă și pe aici?

Ion al Floarei. Mai e vorbă!... negreșit că da!

Fetele (Speriate, își fac cruce cu îngrijorare.) Doamne!... nu ne lăsa!...

Moș Toadere. Apoi, dacă-i așa, să facem și noi aici gardă națională.

Neculai Tălmăciu (bucuros că a prins gândul.) Să facem, Moș Toadere, că d'aia am și

venit. D-ta să faci bine să strângi oamenii din sat aici, la școală, pe mâne la 11, când vine și dl învățător. (*Neculai și Ion se pregătesc de plecare.*)

Moș Toader. Bine nepoate!... bine!... mergeți sănătoși și n'aveți nici o teamă, că mă îngrijesc eu de toate.

Neculai Tălmaciu. Noi ne grăbim, că mai avem să mergem în două sate, să vestim oamenii.

Neculai și Ion (luându-și rămas bun). Bun lucru... și noapte bună!...

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SCENA IV.

Învățătoarea (închizând ușa în urma lor). Noapte bună! (*Intorcându-se dela ușă, își face cruce cu îngrijorare.*) Doamne, Dumnezeule... păzește-ne!

Smărăndița (foarte îngrijorată.) Ce-o mai fi oare... doamnă învățătoare?!

Învățătoarea. Știe Dumnezeu... Smărăndiță dragă!

Irina. Iar ne bate mânia Domnului, fetelor!

Celelalte fete (tot mai îngrijorate.) Ce ne facem noi?... moș Toadere!... spune și d-ta!

Moș Toader (*ridicând ochii către ieșană.*) **Nădejdea 'n Cel de Sus!... năpoatelor! Cum ne-a apărat până acuma... să ne apere și de-aici înainte!**

Florin și Ilenuța (*s'apropie de mama lor, foarte înspăimântați.*)

Florin. Mie mi-e frică de revoluție... mamă!

Ilenuța (*cu foarte mare îngrijorare.*) Când vine revoluția... iar trebuie să fugim în pădure... mamă dragă?...

Invățătoarea (*Mângâindu-i cu duioșie.*) Nu, scumpilor!... nu fugim nicătere!... (*Apoi fetelor, cu autoritate.*) Tăceți, fetelor!... că speriați copiii!... (*Apoi, făcând pe curajoasă*) la mai bine s'aprimem candela și să ne rugăm lui Dumnezeu... cum făceam în zilele cele grele;... că dinaintea Lui n'avem încotro fugi.

Moș Toader. Așa, doamnă dragă, bine te-ai gândit d-ta... nu vezi că fetele astea se tem mai rău decât copiii?...

Toate. (*Cu oarecare reculegere.*) Da!... da!... s'aprimem candela!.

Invățătoarea. (*Aprinde candela și apoi îngenuche și se roagă cu glas tare; îngenuche și toți*

ceilalți.) Doamne... Dumnezeule!... Fie-ți milă de copilașii nevinovați și nu-i lăsa orfani pe lume. . . (Din ce în ce mai mișcător)... Indură-te, Doamne... de țara asta asuprită și de neamul nostru obidit și ajută-ne! — Desleagă, Doamne, lanțurile robiei și fă să gustăm și noi din roadele dulci ale libertății de neam și patrie. (Cu foarte multă eulavie.) Auzi-ne Doamne și nu ne lăsa!...

(După o clipă de tăcere mormântală, toți își fac cruce, robind cuvintele):

Doamne!.. nu ne lăsa!..

Cortina se lasă încet.

ACTUL II.

Scena reprezintă o clasă cu bănci și cu câteva tablouri pe pereți.

Tărani, mai în vârstă, și câțiva moșnegi, îmbrăcați în haine curate, așteaptă să le sosească învățătorul. Unul dintre ei ține un steag mare — tricolor în mână.

Ceilalți, toți, au cocarde tricolore pe piept sau eșarfe de panglică tricoloră.

La ridicarea cortinei le vorbește Moș Toader, stând în picioare, în fața lor.

SCENA I.

Moș Toader. Oameni buni! Noi trebuie să ne *sfățuim* o leacă. – Uite!... sunt ceasurile 10 și *acuma* trebuie să pice domnul învățător. Dânsul *n'are* vreme de *pierdut*, că vine numai *așa*, în *treacăt*... Când o sosl... trebuie să ne găsească *înțeleși*.

Niță Cojocarul. Bine... moș Toadere... cum zici d-ta, așa să facem!

Moș Dinu (*cu duhul blândeții.*) Așa, băieți!... să fie înțelegere... ca să nu rătădă dușmanii de noi.

Gheorghe Cântărețul. Cum credeți dumneavoastră, știția mai bătrâni, moș Dinule.. că dumneavoastră știți socotelile mai bine.

Moș Toader (*foarte tacticos.*) Eu zic așa: dacă Neculai Tălmăciu și Ion al Floarei... 'or rămânea la vatră... acasă... să-i punem și pe ei în garda națională. Ei sunt oameni umblați acum... au văzut multe și au învățat multe... noiăștielalți... care am stat acasă... ce putem ști?...

Ilie Vlădoiu. Are dreptate moș Toader. Omul cu cât umblă, cu atâta vede și cu

atâta învață mai multe. Da, să-i punem pe ei conducătorii noștri.

Toți. Da... da... să-i punem — drept grăiește Ilie!

Moș Dinu. Bine... bine... să-i punem... da de unde să-i luăm?... că ei nu-s aici în sat.

Moș Toader. Trebuie să sosească... că așa ne-au spus astă noapte... c'au să vină de bună seamă pentru azi.

SCENA II

(Intră Neculai Tălmăciu și Ion al Floarei.)

Neculae Tălmăciu. Bună ziua!... oameni buni!... Bine v'am găsit sănătoși!

Ion al Floarei. Bun găsit!

Toți. Bun sosit! *(Fiecare dintre ei dau mâna cu toți ceilalți.)*

Neculai Tălmăciu. *(Bătându-l pe umăr pe Moș Toader.)* Bravo!... Moș Toadere!... văd că te-ai ținut de cuvânt!...

Ion al Floarei. *(Sfârșind de dat mâna cu toți.)* Sosește și domnul învățător, minteni! Spunea că intră pe o clipă acasă, să-și vază familia... că n'a mai văzut-o de patru ani!

Moș Dinu. Bietul om!... Ce bucurie trebuie să fie pe doamna dăscăliță și pe bieții copilași.

Moș Toader. Da cum să nu fie, după atâta amar de vreme!...

Niță Cojocarul. Ia spuneți-ne și nouă... băiete!... pe unde ați umblat?... și ce-ați văzut pe-acolo?!...

Neculai Tălmaciu. Multe... nene Cojocarele,... multe de tot... și bune și rele... vorba ceea.

Vasile Pietrarul. Ați fost și prin Rusia?...
Ce fel de oameni sunt pe-acolo?

Moș Toader. E adevărat că Basarabia și Bucovina s'au unit cu România!?

Ion al Floarei. Adevărat!... moșule dragă,... și acuma, asta o vrem și noi, ardelenii, s'o facem.

Neculai Tălmaciu (cu entuziasm, luându-i vorba din gură tovarășului său.) Să unim Ardealul cu Patria mamă!... și să facem o Românie Mare!

Toți (înflăcărați.) Să facem!... să facem!... Așa să ne ajute Dumnezeu!

Neculai Tălmăciu (folosindu-se de focul lor.)
 Bine... bine... Dumnezeu ne-ajută... dar trebuie să luptăm și noi... alături de cărturarii noștri... că altfel nu putem înfrunta toate greutățile... și deci nu ne putem **infăptui idealul național...** visat de veacuri.

Toți (cu hoțărâre.) Să luptăm!... să luptăm!...

Moș Toader. Să luptăm, nepoate dragă... de ce nu... doar fără trudă... nimica nu se poate face.

Toți (entuziasmați.) Așa să facem!... luptăm pentru libertate, pentru drepturile noastre!

Neculai Tălmăciu. Libertatea noastră e ca și câștigată... numai să fim vrednici s'o păstrăm.

Toți (cu nerăbdare.) Cum așa?

Neculai Tălmăciu. Păi n'ați citit ce scriu cărturarii noștri în „Românul“ din 8 Noembrie?

Toți (foarte nerăbdători.) Nu!... cum scrie?... de unde putem căpăta gazeta?... O ai d-ta?

Neculai Tălmăciu (scoate gazeta din buzunar și o desface tacticos.) Ascultați numai, să vedeți! (Incepe să citească cu glas tare și respicat.)

Toți (într'un glas). S'auzim!... s'auzim! (Se face apoi liniște mormântală.)

Neculai Tălmaciu (citind cu voce tare). După veacuri de iobăgie... apăsare... și umilință națională... ajuns-a și neamul românesc... a dispune singur de soarta și de viitorul său.

Toate popoarele conștii de demnitatea și de rostul lor pe acest pământ... au rupt lanțurile robiei... Ora libertății a sunat...

Să ne unim și noi Români, de pretutindeni sub un singur steag!... Ne închinăm ție, mărețule răsărit!...

Toți (Bfoarte / entuziasmați.) Bravo!... așa să fie!

Vasile Pietrarul. Așa este!... să fim liberi... să ne putem răsbuna suferințele!...

Ilie Vlădoiu. Să răsbunăm pe Horea, Cloșca și Crișan!

Toți (cu înflăcărare.) Așa e!... da... să ne răsbunăm!

Neculai Tălmaciu (cu ton blajin.) Stați, oameni buni!... nu vă 'nfierbântați!... nu e bine să ne dăm drumul mâniei... că numai fiarele fac așa... la să vedeți ce și cum ne povățuiesc cărturarii noștri în țidulile astea. la cetește, frate Ilie!

Toți (ceva mai potoliți.) S'auzim. . s'auzim!...

Ilie Vlădoiu (cetește rar și respicat.) Frații Români! Prin orașele și prin satele noastre pierdute 'n umbră... s'adună Români cu însuflețire... sub flamura mândrului nostru tricolor... se fac gărzi naționale și se depune jurământ sărbătoresc în fața sfintelor altare!...

Vrem cu toți să fim liberi pe pământul nostru strămoșesc...

Toți (intr'un glas.) Așa e!... așa e!

Ilie Vlădoiu (continuând mai rar și mai respicat.) Dar să știți, fraților, că adevărata libertate nu e alta decât numai aceea pe care ne-o spune Sfânta Scriptură, atât de simplu, prin cuvintele: „Ce ție nu-ți place, altuia nu face.“

Toți. Drept e!... așa este!...

Ilie Vlădoiu (continuând.) În aceste zile mari... s'or găsi, poate, și de aceia... cari rățăcesc în păreri greșite... și cari folosesc darul ceresc al libertății ca pe un acope-remânt de răutăți... al poștei de răsbunare și al pornirilor păcătoase... Fraților! Să fim demni de soarta fericită care ne deschide un viitor de aur. Să avem însuflețirea curată și puternică a tinerilor... judecata cum-

pătată a bărbaților... și sfatul înțelept al bătrânilor... Așa să ne ajute Dumnezeu!

Cu toții. Așa să ne ajute D-zeu! (*Ilie împarte fiecăruia câte un manifest.*)

Moș Toader (*cu blândețe.*) Ați văzut, dragi moșului, că nu trebuie să ne repezim așa?... Cu domolul... cu chibzuiala... cu băgare de de seamă... că asta nu e o treabă pe care s'o faci așa, la repezeală!...

Ioan al Floarei. Ai dreptate... moș Toader... treaba bună pe 'ncetul se face. O Românie mare nu se poate face așa ușor.

Toți. Așa e... așa e... Biblioteca/Centrul Universității Cluj

Niță Cojocarul. Ia lămurți-mă și pe mine... fraților! Cum are să se facă România mare?... că eu, drept vă spun... n'am prea înțeles.

Ion al Floarei. Imi luași vorba din gură... neică Niță! Apoi iaca cum: Cărturarii noștri au hotărât... ca în ziua de 1 Decembrie... să cheme pe tot natu' la Alba-lulia... vechea cetate a lui Mihai Viteazul, și acolo să se pecetluiască unirea Ardealului, Banatului, Maramureșului și Crișanei cu patria mamă.

Moș Dinu. Ș'apoi de unde să știe toți Români ca să meagă acolo?

Ion al Floarii. S'au trimis stafete în tot cuprinsul țării și stă scris și prin gazetă... ascultați.

Cu toții. S'auzim! S'auzim!...

Ion al Floarei (Scoate gazeta și începe să citească.) Români din toate unghiurile țării! Veniți cu toții la 1 Dec. la Alba-Iulia, în orașul istoric al neamului românesc. Acolo să ne spunem cuvântul hotărîtor, că vrem să trăim liberi și stăpâni pe plaiurile noastre strămoșești; că vrem să ne unim pe vecie cu frații noștri de pretutindeni.

Toți (cu entuziasm.) Mergem și noi!

Moș Toader. Mergem cu toții, băieți!

Neculai Tălmăciu. Stați, oameni buni, că nu putem pleca cu toții. Unii trebuie să rămână, să formeze garda națională, așa, cum o hotărî dl învățător.

Ion al Floarei (uitându-se pe fereastră.) Iaca, vine și domnul învățător. (Se face liniște mormântală.)

SCENA III.

(Intră învățătorul, în haine militare și cu gradul de căpitan.)

Învățătorul (foarte voios.) Bun găsit, oameni buni!

Tofi (cu bucurie.) Bine ai venit!... domnule dragă!

Invățătorul (dând mâna cu fiecare). Ce mai zici... moș Toadere?...

Moș Toader (foarte voios.) Bine, domnișorule!... dăm slavă Domnului...

Invățătorul (ajungând la moș Dinu.) Da d-ta moșule?... ce mai zici?

Moș Dinu (foarte bucuros.) Bine și noi... domnule dragă.

Invățătorul (când ajunge la cei doi voluntari.)
Bravo! băieți! Imi pare bine că v'ați ținut de cuvânt și ați venit!

Ion al Floarei și Neculai Tălmăciu. Trăiți, dle căpitan: se putea altfel?

Invățătorul. Bine, băieți! Mergeți acum la primărie, desfaceți lăzile și dați lucrurile în sama primarului, iar când terminați, vă întoarceți iar pe aici, să primiți noul ordine (*Ion al Floarei și Neculai Tălmăciu ies neobservați*).

Vasile Pietrarul (apropiindu-se de dascălul lor.)
Pe unde ați umblat, dle învățător, și ce-ați văzut pe acolo?

Moș Dinu. Spune-ne... dle Radu, cum ați petrecut pe unde ați fost?

Moș Toader. Il poți întreba cum a pățimit... Dinule, că doar acolo nu s'a dus pe petrecere.

Moș Dinu. Dorba vine... mă Toadere... știm noi că dascălul nostru nu s'a dus pe petrecere.

Ilie Vlădoiu. Ai fost departe... domnule dragă?... cum erau oamenii prin părțile acelea?

Nișă Cojocarul. Prin câte țări ai umblat de când te-ai depărtat de noi?

Învățătorul (zăpăcit de atâtea întrebări și neștiind la care să răspundă mai întâiu.) Prin multe... dragii mei.. și am văzut și am pățimit foarte multe...

Nișă Cojocarul. Spune-ne și nouă, domnule dragă, ce anume.

Învățătorul. Vă voi povesti îndată... numai vă rog să mă lăsați cu domolul... că e povestea cam lungă.

Toți (cu privirile așintite către învățător.) S'auzim pe domnul învățător! S'auzim! s'auzim!

Învățătorul (rezemându-se de un scaun, începe să povestească rar și respicat.) După ce-am plecat de aici... am luptat pe frontul de cătră

Italia... pe urmă, ne-au schimbat pe frontul de câtră Rusia... Intr'o luptă crâncenă... am fost rănit greu... și rămânând pe câmpul cu morții... m'a ridicat „Crucea Roșie“ rusească și m'a dus într'un spital. Acolo... m'a găsit... și m'a recunoscut un cărturar de-ai noștri... de-aii din Ardeal... și m'a luat pe lângă el, ca om de încredere. Mă trimetea adesea cu scrisori la un general din Iași... și așa am avut prilejul să cunosc toate suferințele Românilor din așa-zisul „Triunghiul al morții“ (pauză. *Reîncepe, cu durere și amărăciune*). Parecă-mi trec și acuma pe dinaintea suferințele de morți, căzuți de molima tifosului exantematic... lipsa de locuințe... de hrană și de îmbrăcăminte... trenurile încărcate cu răniți... cari soseau cu câte 5—6 morți pe acoperiș... dar mai ales suferințele ostașilor români din tranșee... cari îndurau foamea și frigul cu atâta răbdare... încât uimeau chiar și pe dușmanii noștri.

Moș Toader (ștergându-și ochii.) Grele zile... domnule dragă!...

Toți (îndurerați). Grele, zău!

Invățătorul (continuând mai cu inimă.) În aceste zile de restriște... se ridicau mărețe fi-

gurile Suveranilor Români... cari lepădaseră toată podoaba regească și se coborîseră lângă poporul Lor, pentruca să-l cunoască și să-l înțeleagă mai bine... Și în vârtejul cumplit al războiului.. Regele nostru era în locul cel mai primejdut... la îndeplinirea datoriei... Ajuns Român prin euget, simțemânt și acțiune... el împărtășea toate suferințele Românilor, luptând... mâncând.. răbdând... și dormind alături de ei.

Toți (cu entuziasm.) Bravo !.. trăiască!...

Invățătorul (continuând). Iar din negura cumplită a vremurilor... se deslușea arătarea albă a unei zâne... care, cu privirile ei blânde și cu vocea ei dulce... mângăia pe Rege.. și însoțindu-l, ca o tovarășă credincioasă... prin mijlocul furtunei... revărsa milă, dragoste și speranță... în sufletele soldaților des-nădăjduiți.

Toți. Trăiască!

Invățătorul (face.)

Moș Dinu (ștergându-și ochii.) S'a sfârșit povestea, domnule dragă?!

Invățătorul (cu sufletul îndurerat.) Nu s'a sfârșit, moșule,... dar mi-se strânge inima... când mă gândesc la cele ce urmează...

Moș Toader (ștergându-și ochii.) Spune, domnișorul... spune mai departe... s'o cunoaștem și noi.

Invățătorul (se reculege și începe iară.) Cu toate jertfele lor... Românii nu izbutesc... Puterile li se micșorează... Rușii îi părăsesc... și biata Românie... ciuntită și copleșită de dușmani... a trebuit să încheie pacea... pe care a iscălit-o cu cuțitul la gât... și să rămâie astfel izolată... „ca o insulă de onoare într'un ocean de noroiu“. (*Pauză.*)

Toți (stau muți, clătînând ușor din cap.) Mare durere pe capul lor.

Invățătorul (plin de amărăciune). Și la acest sfârșit dureros... luam parte și noi, ardelenii... cu mâinele legate... dar n'aveam nici o putere...

Toți (clatină din cap îndurerăți.)

Moș Dinu (foarte mirat.) Și de ce nu le puteați ajuta... că doar' am auzit că erați tare mulți pe acolo?...

Invățătorul (cu durere.) Da, moș Dinule, eram, dar vezi d-ta... noi trăiam așa răsleți... nu-i venise încă nimănui în minte să ne-adune laolaltă...

Moș Dinu. Dar aliații noștri... ce făceau atunci?... N'au dat Românilor nici o mână de ajutor?

Invățătorul (repede.) Ba da... au dat... cum să nu ne dea... Ei ne-au stat veșnic într'ajutor.. Tot timpul ne-au trimis material de războiu și tot ce ne trebuia pentru „Crucea Roșie“... Mai mult decât atât... au venit la noi cei mai aleși ofițeri, în frunte cu Generalul Berthelot... care ne-au instruit armata noastră în refacere. *(pauză.)* Dar se vede că și lui Dumnezeu i s'a făcut milă de suferințele Românilor... că deodată a întors roata norocului și pentru ei... După ce ostașii români de pe front câștigaseră victoriile dela Mărășești... Mărăști și Oituz... unde se luptaseră ca niște lei,... noi, Corpul Voluntarilor Ardeleni... am trecut din Basarabia la Iași... acolo am fost primiți cu flori și cu urale nesfârșite... și am stat câteva luni de am făcut instrucție cu ofițerii franceji...

Toți. Și pe urmă?

Invățătorul (din ce în ce mai rar.) Și pe când frații din România se pregăteau să treacă cu noi munții încoace... delegațiile

de-aici din Ardeal... din orașele Arad, Cluj, Brașov și Sibiu... nu mai conteneau să sosească și să ne cheme ca să le venim într'ajutor... și să ne luăm în stăpânire pământul nostru strămoșesc.

Toți (foarte entuziasmați.) Bravo!... trăiască!... (Ion al Floarei și N. Tălmăciu intră pe neobservate.)

Invățătorul (modelând vocea). Dar vedeți, oameni buni... că nimic mareț nu se poate înfăptui fără greutate. Iacă.. acum s'a născut pârdaľnica de revoluție, care face prăpăd pe tot întinsul țării și noi, Românii, suntem chemați să ținem ordinea.

Toți (Cu hotărîre și cu foarte mare entuziasm.) S'o ținem, domnișorule dragă.

Invățătorul (continuând.) Iată pentru ce suntem adunați aici. (Adresându-se către Ion și Neculae). Le-ați citit apelul acela, băieți?!

Neculai Tălmăciu (făcând drepți.) Trăiți, domnule căpitan!... l'am citit și-am dat la fiecare câte unul.

Toți. Citit!... citit!... și-l avem fiecare.

Invățătorul (către Neculai Tălmăciu și Ion al Floarei...) Voi rămâneți aici în sat... și înfiin-

fați garda, așa, cum ați căpătat instrucții la Sibliu... Vedeți să fiți cu ochii 'n patru, mai ales acum, până se termină cu Alba-lulia. (Adresându-se către mulțime.) De aicea cine merge ?

Niță Cojocaru, Vasile Petrarul, Moș Toader și Gheorghe Cântărețul (răspund într'un glas.) Mergem noi, domnule învățător !

Învățătorul (grăbit de plecare.) Bine, oameni buni ! Vedeți numai de plecați dis-de-dimineață, ca s'ajungeți la vreme acolo. (Către Neculai și Ion) Iar voi... de azi într'o săptămână, să strângeți iară satul aci, la școală, ca să le spunem la toți ce-am făcut la Alba-lulia...

Ion și Neculai (făcând drepti.) Trăiți, domnule căpitan, am înțeles !

Învățătorul (grăbit.) Rămâneți cu bine... oameni buni !

Toți. Umblă sănătos !... și să vii sănătos, domnule dragă !

Învățătorul (iese.)

(Cortina cade.)

ACTUL III.

SCENA I.

Scena reprezintă curtea școalei... Lume multă adunată, așteaptă să sosească eei plecați la Alba-lulia. Moș Dinu ține steagul tricolor, fetițele au buchețele de flori în mână... Toți sunt îmbrăcați în haine de sărbătoare... Femeile și fetele în port național.

Ion și Neculai fac ordine, așezând copilașii cu flori pe două rânduri și lăsând cărare la mijloc.

Din fundul scenei apare grupul de țărani cu învâțătorul în frunte. Vin dela Alba-lulia, cântând imnul: „Pe-al nostru steag“.

Invățătoarea (uitându-se în zare.) Uite-i că vin!... Uite, Radul... (iese, ia copiii de mână și merge repede către el.)

Copiii (foarte bucuroși.) Vine tăticu! (aleargă toți trei înaintea lui și-l îmbrățișează, strigând veseli.)
Tăta! Tata!

Radu (se desprinde de copii și-și îmbrățișează nevasta, care a sosit în urma copiilor) **Mărgărito!**

Invățătoarea. **Radule!**

Ilenuța (il admiră și-i cercetează medaliile de pe piept.)

Florin (il caută prin buzunare. Înaintează cu toții către sătenii, cari s'au grupat să-i aștepte.)

Invățătorul (vesel și bucuros.) **Bine v'am găsit sănătoși, oameni buni!**

Toți (foarte bucuroși.) Bine-ați venit să-nătoși.

Moș Dinu (ieșind din grup și dând mâna cu învățătorul și-apoi cu toți ceilalți.) Spune-ți-ne și nouă ce-ați făcut pe-acolo?

Toți (foarte veseli și bucuroși.) Bine, moș Dinule, bine de tot...

Moș Dinu. S'a terminat cu Alba-lulia?... Ce-ați isprăvit p'acolo?

Toți (cu bucurie.) Terminat! da!

Învățătorul. S'a terminat, moșule... și încă cât de bine...

Moș Dinu. Au fost mulți Români?

Moș Toader. Câtă frunză și iarbă, frate Dinule.

Moș Dinu. Au venit și frați de dincolo?

Toți (într'un glas.) Venit!... da!... cum să nu vină?!

Învățătorul (luându-le vorba din gură.) Din toate unghiurile țării... moșule dragă... și toți îmbrăcați în haine de sărbătoare... și cu steaguri tricolore în frunte... Toată floarea românismului nostru... dela Nistru și până la Tisa... și dela Brașov la Sighetul Maramureșului... a ales la Alba-lulia...

Cei reîntorși (într'un glas.) Așa este!... așa-i!...

Invățătorul (continuând cu entuziasm.) Preoții, învățătorii... și toți cărturarii noștri... ieșiți de curând din temnițe... și din lagărele de internare... cu urmele suferințelor pe frunte... dar cu bucuria răsplătirii jertfei făcute, în suflet... Au ținut să fie părtași la această mare sărbătoare națională. Sute de mii de oameni... s'au adunat în acest oraș., pentru a fi de față la cel mai mare act al istoriei neamului nostru.

Cei reîntorși (cu entuziasm.) Așa-i!... Așa este.

Toți ceilalți (într'un glas.) Ura!... trăiască!

Invățătorul (patetic.) Ardelenii trecuți în vechiul Regat... s'au reîntors... Granițele au căzut... și punctele de vamă s'au topit ca prin farmec.

Moș Dinu (foarte mirat.) Cum?... nu mai e graniță între noi și frații de dincolo? ...

Invățătorul (foarte semnificativ.) Nu mai e... moș Dinu... s'au desființat.

Mai mulți săteni (mirați, adresându-se celor reîntorși.) Adevărat să fie, oameni buni!?

Toți cei reînțorși. Adevărat, fraților!... așa este!

Invățătorul (continuând răspunsul.) Da, oameni buni, e adevărat. Acuma puteți trece munții cu mâinele 'n șolduri... că nu vă mai oprește nimeni.

Moș Dinu (făcând o cruce mare.) Slavă ție, Doamne! *(Se 'nclină toți după el.)*

Moș Dinu (tot mai curios.) Și spune, domnule dragă, ce-a mai fost și ce-ați mai făcut acolo?

Invățătorul (cu glas mai ridicat.) Și după ce au ținut vorbiri, cei mai de seamă oameni ai noștri... au jurat pe steag și pe sfânta cruce... să ne unim cu toții pentru vecie... cu patria mamă... să formăm o țară mare și puternică.

Toți (entuziasmați.) Trăiască!

Invățătorul (tot mai entuziasmat.) Am jurat credință și supunere neclintită marelui nostru Rege, căruia i-am trimis această carte.

Cu toții. (ingrămădindu-se unul în altul, ca să audă mai bine) S'auzim!... tăcere!... s'auzim!

Maiestate.

Națiunea română de pe aceste plaiuri, scăpată de robie, aleargă astăzi bucuroasă în brațele scumpei sale mame... Libertatea ei înseamnă unirea ei pe veci cu Țara Românească!

Toți (într'un glas, entuziasmați.) Așa-e! așa-e! Trăiască!...

Invățătorul (continuă.) Sire! Patru milioane de Români.. oțeliți prin suferințe... și tari în credință, ca stânca din munții dulcelui Ardeal, îți jură astăzi credință și supunere pe veci... strigând cu toții, într'un singur glas: „Trăiască M. S. Regele“!

Cu toții (Descoperindu-și capetele.) Ura!... trăiască... ura!... ura!...

Invățătorul. Trăiască M. S. Regina!...

Țăranii. Ura! trăiască! ura! ura!

Invățătorul. Trăiască România Mare, pe veci unită!

Țăranii (foarte entuziasmați.) Ura!.. ura!... ura!...

Moș Dinu (cu satisfacție și în ton respicat)
Să trăiască pe vecl unirea tuturor Ro-
mânilor!...

Țăranii (ridicând căciulile în aer.) Trăiască!...
ura!... ura!... ura!...

(Cortina.)

— Fine. —

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Pentru cetitori.

Cu numărul de față începem de nou cu publicarea numerelor atât de bine primite de cetitorii noștri români. În anul 1929 vor apare zece numere și un calendar, spre bucuria tuturora, cărora le zace la inimă propășirea satelor noastre.

Prețuri mici, hârtie bună, ilustrații frumoase, material prețios — iată tăria „Bibliotecii populare a Asociațiunii”.

Cu cât vor spori abonații și cetitorii — cu atât vom putea da țăranului român tot mai multă și mai bogată hrană sufletească.

Numărul care urmează va cuprinde nește minunate legende și povestiri: „Din traista bunicului”, adunate și scrise de dl Sabin G. Truția.

Răspândiți biblioteca la mic și mare!

„ECONOMUL“

institut de credit și economii, societate anonimă

Capitalul social deplin vărsat:

Lei 5,000.000 —

CLUJ, Calea Reg. Ferdinand Nr. 26

Telefon: 415

Filiala: LUDUȘ, județul Turda

Cel mai vechiu institut de credit românesc în Cluj
Fondat la anul 1886

Primește: Depuneri spre fructificare în condițiuni favorabile.

Ineuvințează: Tot felul de împrumuturi.

Mijlocește: Trimiterea de bani din America.

!! AGRICULTORI !!

adresați-Vă pentru

MAȘINI AGRICOLE

de tot felul

PLUGURI »SACK«, MAȘINI de SEMĂNAT etc.

BATOZE »MÁV«, MOTOARE »DEUTZ«

la DEPARTAMENTUL MAȘINILOR

SIBIIU — STRADA SĂRII Nr. 22.

BANCA AGRARĂ

S. A., CLUJ

este cea mai mare bancă românească
înființată după războiu, spre a veni în
ajutorul populației dela sate prin
credite eficiente și de lungă
durată.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Primește depuneri
spre fructificare în
condițiunile cele mai
avantajoase; impo-
zitul către stat se
plătește de bancă.

Are legături în toate
țările și în special în
America, de unde
poate să încasseze
cecuri și orice plăți
ar veni în țară. :-:

**Îndreptați-Vă cu toată încrederea
cătră BANCA AGRARĂ!**